

Tekst: **Suzy Van Gansbeke & Tom Van den Bogaert** (Vlaamse Overheid, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling), **Sarah De Smet & Kelly Relaes** (Varkensloket)

OMSCHAKELEN NAAR GROEPSHUISVESTING IN BESTAANDE STALLEN: HOE VOLDOEN AAN HET VERPLICHTE AANDEEL DICHT VLOER?

Bij de verplichte omschakeling van drachtige zeugen naar groepshuisvesting op 1 januari 2013, zijn er voor bestaande stallen enkele bouwtechnische consequenties. Zoals wettelijk bepaald moeten zeugen over een minimale uitloop van 2,25 m² beschikken terwijl gelten aan 1,64 m² voldoende hebben. Afhankelijk van de groepsgrootte, vanaf 40 dieren, mag hier 10 % worden vanaf getrokken, of moet, bij minder dan 6 dieren, 10 % worden bijgeteld. In groepen waar gelten en zeugen samen zitten moeten de verschillende normen worden vermenigvuldigd met het aantal dieren van elke soort (gelt of zeug) en dan samengeteld. Een stal of hok op zich kan dus nooit als conform worden beschouwd, het aantal dieren in een hok of stal bepaalt of de huisvesting al dan niet voldoet.

Bedrijven die in een bestaande stal willen omschakelen kunnen dit doen door de ligboxen verder uit elkaar te plaatsen, minder dieren te houden, grotere groepen te houden, combinaties gelten/zeugen te maken...

Daarnaast wordt er een extra norm opgelegd die een minimum aandeel dichte vloer in de totale beschikbare oppervlakte oplegt. Zeugen moeten 1,3 m² dichte vloer kunnen benutten, terwijl gelten 0,95 m² nodig hebben. De definitie van dichte vloer verschilt in deze wetgeving van de definitie die gebruikt wordt in de wetgeving rond ammoniakemissie. Een dichte vloer zoals beschreven in de lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen is volledig dicht en heeft dus géén openingen. Voor de groepshuisvesting voor zeugen is bepaald dat een vloer/rooster dicht is wanneer minder dan 15 % van de oppervlakte van een vloerelement uit openingen bestaat. Een vloer die er op het eerste gezicht als een rooster uitziet kan dus beschouwd worden als een dichte vloer, zolang de mestdoorlaat minder is dan 15 %.

EERST METEN

Bij omschakeling in een bestaande stal is het belangrijk om de bestaande roosters te gaan opmeten, vooraleer naar andere oplossingen te grijpen. Als blijkt dat de roosters minder dan 15 % openingen bevatten, wordt de volledige staloppervlakte die van die rooster is voorzien als dichte vloer beschouwd en is sowieso voldaan aan de norm.

Volgend voorbeeld laat zien hoe de mestdoorlaat van een bestaande rooster kan bepaald worden.

Mestdoorlaat van deze bestaande rooster?

Aantal openingen:
8 rijen met 5 openingen (de uitsparingen rechts worden meegeteld)
Totaal: 40 openingen

Totale oppervlakte = L X B

Lengte: 49,5 cm

Breedte: 199 cm

Oppervlakte:

$49,5 \times 199 = 9850,5 \text{ cm}^2$

Opmerking: bij beton roosters zijn de eigenlijke afmetingen vaak iets kleiner dan de "nominale afmetingen", deze rooster wordt vermoedelijk als een rooster van 50 cm op 200 cm gecatalogeerd.

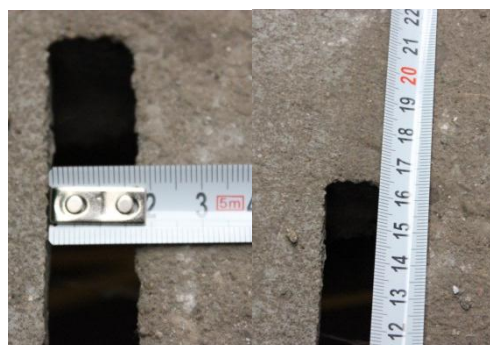
Aandeel openingen

1 opening :

$1,8 \text{ cm} \times 16,5 \text{ cm} = 29,7 \text{ cm}^2$

40 openingen:

$40 \times 29,7 \text{ cm}^2 = 1188 \text{ cm}^2$

Percentage openingen:

opp. openingen / totale oppervlakte x 100

$$1188 / 9850,5 \times 100 = 12 \%$$

12 % < 15 %, dus
'dichte vloer'

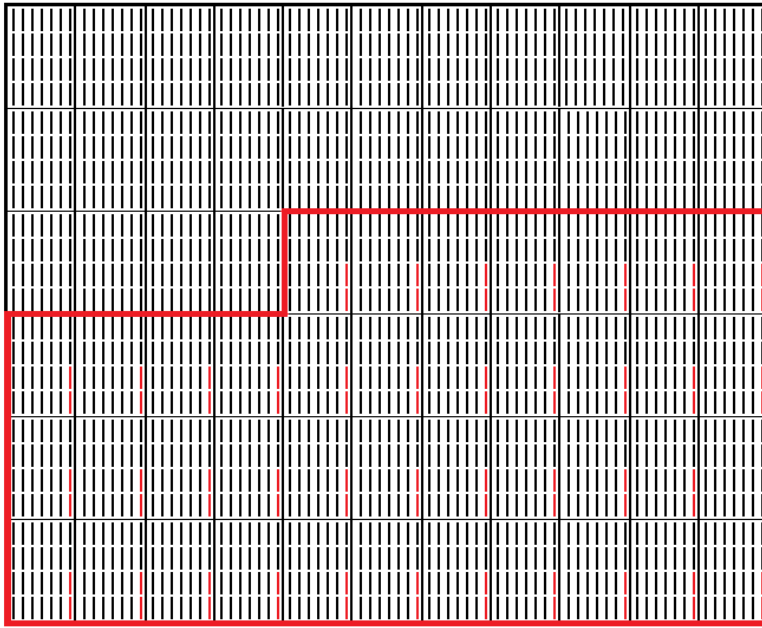
Het is aan te raden deze opmeting en berekening voor enkele roosters uit te voeren, zeker als de mestdoorlaat rond de limiet van 15 % schommelt. Houd een briefje met de maten en de berekening bij zodat het bij controle kan voorgelegd worden om aan te tonen dat de rooster kan beschouwd worden als dichte vloer.

TE VEEL OPENINGEN?

Als blijkt dat een rooster te veel openingen heeft om te voldoen aan de 15 % regel, zijn er twee mogelijkheden. De meest ingrijpende oplossing is de bestaande rooster uit te breken en te vervangen door een dichte vloer of een nieuwe rooster die wel aan de voorwaarden voor dichte vloer voldoet. Deze ingreep is echter duur en meestal niet praktisch haalbaar.

Als de roosters nog in goede staat zijn, en ze enkel wat betreft het aantal openingen niet conform zijn, is het aan te raden om voldoende openingen dicht te maken. Via dezelfde berekeningsmethode als hierboven kan bepaald worden hoeveel openingen er moeten dicht gemaakt worden om minder dan 15 % openingen over te houden.

Praktisch voorbeeld: een hok met volroostervloer met meer dan 15 % openingen is qua oppervlakte geschikt voor 10 zeugen. Voor 10 zeugen is 13 m² dichte vloer vereist. De vloer voldoet aan de normen als de roosteroppervlakte van 13 m² minder dan 15 % openingen bevat. Het volstaat dus om te bepalen hoeveel openingen er per rooster moeten worden dichtgemaakt en dit over een oppervlakte van 13 m² uit te voeren. Om de voordelen van een volrooster optimaal te blijven benutten (doorlaten van de mest) is het niet zinvol om meer openingen dan nodig dicht te maken, en zeker niet om enkele roosters volledig dicht te maken. Onderstaande (hypothetische) figuur illustreert dit voorbeeld. Omdat varkens vaak mesten langs afscheidingen en in hoeken is het misschien nog beter de roosters langs de randen open te houden, en dus de roosters in het midden dicht te maken.

Figuur 1: De openingen (spleten) in rood zijn dichtgemaakt om per rooster < 15% mestdoorlaat te bekommen, de totale 'dichte vloer' is rood omkaderd

In de handel bestaan systemen waarmee roosteropeningen kunnen worden dichtgemaakt, bijvoorbeeld in de vorm van kunststof strips die in de openingen worden bevestigd en dan worden aangevezen (zie foto). Voordeel hierbij is dat de strips kunnen verplaatst worden als blijkt dat de dichtgemaakte roosterspleten niet optimaal geplaatst zijn. Op basis van de kost van één strip kan op voorhand exact worden bepaald hoeveel het dichtmaken kost. De strips zijn in de handel te verkrijgen tegen een kostprijs van +/- 2 euro per strip. Afhankelijk van de lengte van de dicht te maken spleten en de mate waarin de oorspronkelijke mestdoorlaat de 15 % benadert, kan één strip soms volstaan voor meerdere roosters.

Het is natuurlijk ook mogelijk om zelf oplossingen uit te denken en toe te passen. Een mogelijkheid waarbij de rooster kan blijven liggen, bestaat er in om de openingen dicht te spuiten met PUR schuim en dan hierboven een laagje beton te gieten. Dit vergt wel een grote mate van handigheid om met een minimum aan (dure) PUR het gewenste resultaat te bereiken, en het resultaat is in principe onomkeerbaar. Bovendien is het op voorhand moeilijk in te schatten hoeveel PUR (en dus hoeveel kosten) het dichtmaken zal vergen. Er moet op gelet worden dat er geen niveauverschil ontstaat tussen het gestorte beton en de rooster. Een andere oplossing is de roosters om te keren boven een folie en de gaten vol te storten (zie foto).

Figuur 2: Omkeerbaar (links) en onomkeerbaar dichtgemaakte roosteropeningen